

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Qvæstio II. De actu imperante & imperato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

sicut à summo bono clarè cognito, ita abripitur voluntas, ut non possit denegare illi actum ita eum majus bonum, habeat vim, trahendi & abripiendi voluntatem, majorem, ordinariè illi adhærebitur, & sicut proposito intellectui motivo scientifico & opinativo, arripit potiùs intellectus motivum scientificum, quia in eo reperit plus de veritate, quam prosequitur, ita & voluntas ordinariè adhærebit meliori bono, eò quòd in illo reperiatur, id, quod potissimum intendit.

QVÆSTIO II.

De Actu Imperante & Imperato.

Non est difficultas an voluntas imperet aliis potentiis, clarum enim est voluntatem imperare potentiæ loco motivæ, ut se moveat, nec item est difficultas an imperet intellectui, certum enim est piam affectionem, antecedentem actum fidei, imperare intellectui assensum. Sed est

DIFFICULTAS I.

An voluntas, uno suo actu, possit imperare alium.

Dupliciter posset concipi imperare sibi voluntatem alterum actum. Imprimis per imperium reflexum, cum ex proposito bonitatis alicujus actus, movetur voluntas ad illum sibi imperandum, Directum autem imperium est, ut cum ob connexionem unius actus, cum alio actu, movetur ad illum voluntas, v. g. cum ex amore DEI, movemur ad amorem proximi, & de hoc imperio directo, non est difficultas, experimur enim, quod ex connexione unius actus cum alio, devolvamur ad eundem. De imperio reflexo est difficultas, negat enim Vasquez, Affirmat uterque Suarez Oviedo & alii.

DICENDUM EST. *Posse voluntatem imperare sibi alium actum.*

PROBARI solet primò Conclusio, argumento, cujus fundamentum est in Sancto Thoma, Quia quidquid est in potestate nostra, subjacet imperio seu voluntati nostræ, sed actus voluntatis sunt maximè in potestate nostra, sunt enim maximè voluntarii, Ergo imperari possunt.

Hæc ratio nisi ulterius explicetur petit principium. Si enim per Ly sunt in potestate voluntatis intelligatur, quòd scilicet sit voluntas potentia elicitiva actuum, vera est propositio, sed nihil probat, potest enim actus

illos elicere, sed stat cum hoc, ut illi aliunde imperentur, si autem per Ly, sunt in potestate voluntatis, intelligatur dominium voluntatis in illos, ex quo sequatur imperium, erit petitio principii, & sicut quamvis motus progressivus, sit in potestate potentiæ loco motivæ, tanquam in principio elicitivo, inde tamen non sequitur, esse in potestate potentiæ loco motivæ, tanquam dominativæ motui, habere vim, uno motu, imperandi alium, ita & in præsentia, non sequitur ex continentia actuum voluntatis in voluntate, tanquam in potentia elicitiva, contineri illos in voluntate, tanquam in potentia dominativa.

PROBAT secundò à pari recentior Suarez. Voluntas habet dominium actuum aliarum potentiarum, Ergo potest habere & dominium suorum actuum.

RESPONDERI potest negando Consequentiam, quia ex dominio quod alicui convenit supra alios, non valet argumentatio, ad dominium supra seipsum, aliàs cum **DEUS** habeat dominium supra alios, dici poterit Dominus sui, & Rex, cum sit rex aliorum, poterit esse Rex sui, Ergo ex præciso dominio, & vi imperandi aliis, non sequitur dominium & vis, imperandi sibi.

PROBAT tertio. Arriaga & Oviedo. Actus quo ego dico; volo elicere actum amoris, conducit ad habendum actum amoris, aliàs immerito à peccatoribus exquireremus proposita fugiendi peccati, cum dicas illam voluntatem non conducere quidquam, si autem conducit prædictus actus, Ergo interveni & imperium, quia non apparet, quomodo conducere possit, nisi imperando. Si enim dicas, quod conducatur movendo voluntatem, ut imperet intellectui indagationem motivorum, quibus indagatis sequatur actus. Contra erit, quia fieri v. g. potest, ut dicat voluntas: Volo elicere actum amoris DEI, propter solam illius bonitatem, eo casu non esset necesse indagare ulla alia motiva, & tamen voluntas amandi conduceret ad amorem, Ergo illud conducere, non potest salvari, per imperatam indagationem mediæ, etsi potest imperare intellectui indagationem mediæ, cur non & sibi actum, potestque fieri ut illa voluntas, non respiciat indagationem mediæ, tanquam objectum, sed immediatè ipsummet amorem.

RESPONDERI posset huic argumento, conducere illum actum tanquam causam dispositivam per se, per quam disponitur voluntas, ut eliciat actum amoris, sed intellectu, (posita illa dispositione) imperante actum voluntatis.

voluntatis. Posset etiam conducere eo modo, quo v. g. assensus hic: Omne totum est majus sua parte, disponit ad assensum, quod digitus non sit æqualis manui, vel certe conducit ille actus, tanquam objectum cognitum, quia scilicet intellectus effingit sibi speciem expressam illius actus, eumque repræsentat voluntati, ut postea eliciat actum, ita, ac eliceret illum primum, quo dicebat, volo elicere actum amoris Dei. *Hinc*

PROBATUR commodius conclusio argumento negativo, quia scilicet nullum est fundamentum denegandi hoc imperium, respectu actuum propriorum, experimurque sæpe, ita se habere voluntatem, in movendo alias potentias, à se distinctas, ad actum, quo etiam se movet ad suum actum ponendum, si ergo prior ille actus, est imperium, cur non est posterior. Quæ ratio non ad hoc recurrit, quod voluntas si imperat aliis, imperabit & sibi, sed recurrit ad experientiam. Deinde datur de facto actus, quo dicat voluntas, volo elicere actum amoris, ponamus postea elici illum actum amoris, quæro vel potest pro ratione reddi, illum actum esse elicitum, quia illum intimavit eliciendum prior ille actus, vel non potest pro ratione reddi, si potest pro ratione reddi, ideo actum elicitum esse, quia illum intimavit voluntas, ergo potest pro ratione reddi, quia illum imperavit, per hoc enim imperium non plus intelligitur, quam fieri quia intimavit voluntas, si autem non potest pro ratione reddi, quod ideo ille actus sit factus, quod illum intimaverit voluntas, ergo fallit experientia, quæ experimur intimationes voluntatis, ergo ulterius non experietur voluntas in se hunc actum intimatum: Volo elicere actum amoris. Deinde potest intellectus dicere, intelligo necessarium esse, ut hoc aliud intelligam, potestque intervenire hic imperium, ergo etiam cum ponat voluntas hunc actum, volo ut hoc velim, poterit illic intervenire imperium.

OBJICIT primò Vasques auctoritatem S. Thomæ, qui prima secundæ quæst. 18. art. 6. ad 2. docet, quod actus quidem exterior, ordinetur in finem ab actu interiori, non autem interior, jam autem si unus actus voluntatis imperetur ab alio, ordinabit unus actus interior, finem, alteri interiori.

RESPONDETUR, S. Thomam non aliud velle, quam quod actus externus quæ talis, non habeat finem suum intrinsecum honestum, & quod honestatem accipiat ab interno; Sed non negat, quod actus interior, & suum finem ab intrinseco præstitutum habere possit, & ab alio actu præcedente, ordinatum.

OBJICITUR secundò, si possunt imperari actus etiam interni à voluntatis præcedente actu, & non soli externi, nulla erit inter hos duos actus distinctio, sicut enim externus ita & internus pendebit à voluntate. Rursus sicut externus non habet propriam libertatem, ita nec habebit internus.

RESPONDETUR an actus imperatus habeat libertatem de hoc inferius, sed supposito etiam, quod libertatem non haberet, adhuc distinguere posset ab actu externo, imprimis ratione hac, quia actus interni sunt immanentes, ex sua ratione & conditione; non autem actus externi. Rursus actio externa, naturâ suâ, nullam habet primitivam bonitatem vel malitiam, habet autem interna. Denique per accidens est, quod actum internum præcedat imperium voluntatis, per se autem actio externa deponit, nonnisi imperari.

OBJICITUR tertio. Nihil est sibi ipsi subditum, ergo nec voluntas sibi tanquam subdita imperare potest.

RESPONDETUR, non esse tale quidem hic imperium, quale est dum Dominus imperat servo, ubi est distinctio realis imperantis & cui imperatur, jam autem voluntas à se ipsa non distinguitur realiter, sed est distinctio aliis & aliis formalitatis, quantumvis ipse actus imperans ut Quo, & imperatus, sint distincti realiter, cumque inter hos actus interveniat intimatio, consimilis ei, quæ intervenire solet inter subjecta distincta realiter, sit ut hæc intimatio dicatur imperium.

DIFFICULTAS II.

De libertate Actus Imperati.

PRÆMITTO primò, *Actum imperii dupliciter considerari posse. Primò*, Quo dicat voluntas. Volo hic & nunc fieri actum amoris, ita ut illi determinet instans, quo fieri deberet. Secundo potest fieri imperium sub disjunctione: Volo fieri hunc actum vel hoc vel alio instanti, neque enim repugnat actus voluntatis efficax, & tamen sub disjunctione, eo modo, quo Deus in lege purificationis voluit efficaciter offerri sibi munus, licet sub disjunctione, vel Agnum, vel par columbarum, aut turturum.

PRÆMITTO secundò. *Quando voluntas imperat actum sub disjunctione hujus vel illius instantis, dupliciter adhuc illud imperium considerari potest: Primò*, ut duret omnibus illis instantibus. Secundo, ut duret nonnisi primo. Potissima difficultas est de priori suppositione.

PRÆMITTO tertio, *quid sentiant Doctores*

Doctores in hac materia. Concedit libertatem actui imperato universaliter Suarez libr. 12. de gratia cap. 11. num. 14. Jam autem tunc cum jam transit actus imperans, imperatum esse liberum, consentiunt etiam ij, qui universaliter non concedunt libertatem actui imperato, idque ex hoc fundamento, quia quando jam non est actus imperans, & sequitur imperatus, ita sequitur, ut potuerit non sequi, non enim repugnat, ut voluntas efficaciter velit actum imperatum, & postea nolit, si ergo sequatur ille actus, liberè sequetur.

Casu autem quo existat imperans, negat libertatem actui imperato, Vasques, Salas, Oviedo, & alii, si autem imperium sit sub disjunctione temporis, etiam durante actu imperante, dicunt actum imperatum, non solum esse liberum quoad circumstantias, sed etiam quoad substantiam actus, ex quo etiam principio in parte salvat Lugo libertatem Christi.

DICENDUM EST. *Actum imperatum esse actum liberum;*

PROBATUR primò argumento negativo, quia scilicet nullum est fundamentum tribuendi actui imperanti vim necessitandi, ut fiat imperatus, necessitate tollente libertatem. Quæ ratio stat solutione argumentorum infra ponenda.

PROBATUR secundò. Posito actu imperante, vel potest voluntas nolle imperantem actum, vel non potest nolle; Si non potest nolle, Ergo non datur unquam retractatio, quod est contra experientiam, si autem posito actu imperante, potest voluntas nolle actum imperantem, ergo etiam potest nolle imperatum, cum necessitate imperantis te arguat, expositione imperantis. Quod si potest nolle imperatum actum, ergo quod illum velit, liberè vult, cum potuerit nolle.

CONFIRMATUR à pari, quia electio supra circumscripta est actus liber, etiam si comparatur ad intentionem efficacem, ergo & actus imperatus, comparatus ad imperantem, erit liber.

RESPONDEBIS primò supposito, quod non retractetur imperans actus, non potest non sequi imperatus eaque propter non erit actus ille liber.

CONTRA EST. Supposito quod sit imperans actus, quamvis non possit voluntas facere, ne fuerit illius suppositio, potest tamen facere, ut definat illa suppositio, definat inquam ne sit, non autem ne fuerit suppositio, si enim fuit, non potest non fuisse. Ergo liberum illi est, quod sit ille actus imperans, ergo & liberum illi est ut sit imperatus, si enim necessitativum subditur libertati, multò magis subdetur necessitati. Deinde si prædeterminatio esset talis naturæ, ut eam ponere sit in nostra pote-

state, ut posita illa posset non procedi ad actum, possetque auferri ipsa prædeterminatio, ex nullo capite argueretur tunc necessitas, ergo & actus qui sit ex imperio, cum imperium ponere sit in nostra potestate, possitque positum auferri, actus sequens illud imperium, erit liber; sicut & actus sequentes circumscriptam prædeterminationem essent liberi. Rursus supposito actu quod sit, esse actus illius, est liberum voluntati: Quia poterat illum facere, & illius necessitas, est ex suppositione exercitii libertatis. Ergo etiam cum actus imperatus sit ex suppositione exercitii libertatis, erit liber. Denique si actus imperatus fieret post retractatum imperium, liberè fieret, ergo & cum sit non retractato imperio, liberè sit, quia ad libertatem non requiritur retractare, sed posse retractare. Deinde præsentia actus imperantis, in ratione entitatis, nihil confert ad causandum actum imperatum, sed tantum præsentia ejus in esse intentionali, sed præsentia ejus in esse intentionali, casu quo non habeat præsentiam quoad entitatem, non necessitabit voluntatem, per oppositos, ad actum imperatum, ergo nec in præsentia entitativa necessitabit voluntatem, ad ponendum imperatum actum, cum non causet illum, nisi prout est in esse præsentis intentionali, si enim non experiretur mens, nec nosceret filium actum, haberet se, atque si non esset. Denique vel potest pro ratione adferri cur fiat actus imperatus, quia scilicet illum voluit voluntas, vel non potest, si non potest id pro ratione adferri, ergo nec ideo fit, quia est imperans, cum idem sit, fieri illum: Quia voluit, voluntas, atque fieri, ideo, quia imperavit voluntas. Quod si pro ratione cur ille actus sit factus, adferri potest, quia illum voluit voluntas, ergo liberè fit, tota enim ejus necessitas, est ex suppositione exercitii libertatis.

RESPONDEBIS secundò, distincta hæc esse velle liberè actum, & aliud est velle liberè faciendum, negarique debere, quod velit voluntas illum liberè faciendum.

CONTRA EST, quia rationes allatæ ostendunt, velle voluntatem actum imperatum, liberè faciendum, cum illius necessitas, aliunde argui non possit, quam ex supposito exercitio libertatis.

PROBATUR tertio argumento, quod communiter in hac materia proponi solet. Si actus imperans adimit imperato libertatem, si quis ex affectu penitentiae in articulo mortis imperaret sibi actum charitatis, quod inquam talis actus liber non esset, non est enim ratio, cur unus actus imperatus sit liber & alii non sint liberi. Quod si ille actus charitatis non est liber, ergo nec est meritorius, si non est meritorius, non est justificativus.

Flac

Hoc Argumentum in principiis Vasquez evitari posset, qui docet quod contritio sit forma justificans sicut & gratia suo modo, & tamen gratia non est quid liberū & sicut, ut gratia dicatur liberè infundi, sufficit præcessisse actum liberum, ita & hic sufficit præcessisse, actum poenitentiae liberum. *Sed aliter*

RESPONDETUR huic argumento Hurtadus & Oviedo: nempe quòd Deus acceptet illum actum imperatum à virtute poenitentiae, ut conferat gratiam habitualement, gratia enim habitualis datur homini peccatori, non ut premium meriti de condigno, sed de congruo, poterit itaque intuitu majoris vel minoris meriti conferri, ex voluntate Dei.

CONTRA est. Tum quia ponamus ex virtute poenitentiae imperari actum contritionis in homine iusto, hic meretur de condigno augmentum gratiae, tunc quæro illi contritioni, vel respondet meritum vel non respondet, si respondet: Ergo respondet sine libertate, si non respondet: Ergo actui supernaturali, in gratia elicitio, non respondet meritum quod est absurdum. Tum quia hæc responsio ostendit quidem, quomodo sequatur gratia effectum poenitentiae, qui potest appellari minus meritum, sed non ostendit, qui sequatur actum charitatis imperatum, quia ille cum non sit liber, non est meritorius per oppositos. Tum quia sequitur ex ista responsione posse aliquem ad ultimum, salvari, sine ullis propriis meritis. Ponamus enim à primo usu rationis peccasse aliquem, & in articulo mortis ex affectu poenitentiae imperare sibi contritionem, ille non habet ulla merita antecedentia imperium illud contritionis, hoc enim sensu formatur suppositio, non etiam meretur per ipsum imperium, quia pro illo instanti supponimus illum nondum fuisse in gratia, non meretur etiam contritione, quia meritum innectit sibi libertatem, quæ per te in illo actu contritionis non reperitur. Ergo salvabitur sine ullis propriis meritis ille adultus.

Objectiones solvuntur.

OBJICITUR 1. ex recentiori Suarez hic num. 52. Posito tali imperio, non potest non sequi actus imperatus.

RESPONDETUR negando Antecedens, quod non nisi in hoc sensu verum est, quod scilicet non possit non sequi ex suppositione exercitii libertatis, non verò ex suppositione alius generis.

INSTAT Idem 1. Tunc adimitur libertas, cum inducitur necessitas antecedens, hoc est necessitas causæ, cui non potest resisti, sed actus imperans, inducit actui imperato, necessitatem antecedentem, hoc est necessitatem causæ, cui actus imperatus non potest resistere.

RESPONDETUR. Posse illi necessitati resisti, eò quòd ipse actus imperans, auferri possit, ut dictum in probatione secunda, cumque illi resisti non possit non nisi ex suppositione exercitii libertatis, erit necessitas stans cum libertate.

INSTAT Idem 2. Actus imperatus externus, sequitur non liberè, quia non potest non sequi.

RESPONDETUR. Actus imperatus sequitur liberè, eò quòd possit auferri imperans, etsi non potest non sequi, est hoc, non nisi ex suppositione exercitii libertatis, ne tamen actus externus dicatur primitivè liber obest inter alia, quia non proficiscitur à potentia interna, cui soli competit libertas primitiva.

OBJICITUR 2. Ex Oviedo hic controver. 9. pñ. 4. Actus imperans ex natura sua efficax, si determinatum respiciat objectum, antecedit actum imperatum, & illius est causa, & non est indifferens ad existentiam actus imperati & negationem illius, sed determinatus ad existentiam imperati. Ergo antequam actus imperatus sit determinatus in seipso, est determinatus in causa. Ergo hæc necessitas actus imperati, non est subsequens sed antecedens; quia nascitur ex aliquo antecedenti ipsum actum imperatum, & tenente se, ex parte principii, respectu illius.

RESPONDETUR. Aliud esse, quòd actus imperans quantum est de se non sit indifferens ad hoc ut imperet, & aliud est, quòd actus imperatus, non sit indifferens ut vi illius imperii fiat. Primum est certum, est enim de essentia imperantis imperare, sed secundum, est falsum, non enim ex eo, quia aliquis non est indifferens ut imperet, jam imperii executio, hoc ipso ponitur, aliàs nulla unquam daretur inobedientia.

Neque valet si dicas, quod hæc imperia sint extrinseca, nam seclusa immanentiā, tam est distinctus realiter actus imperans ab imperato, ac mandatum ab obedientia.

Directè autem ad Objectionem dici potest quòd necessitas actus imperati sit antecedens, sed non necessitate libertatem principii elicitive tollente, eò quòd & ipsam causam illius semper auferre possit, & oritur necessitas inibi, ex sola suppositione exercitii libertatis. Unde universaliter causa determinata, quam ponere est in nostra potestate, & positam auferre, & quæ involvit exercitium libertatis, non aufert libertatem.

OBJICI potest 3. ex Ariaga. Totam libertatem salvamus non nisi ex eo, quia potest voluntas si velit retractare actum imperandi, ex quo non aliud sequitur, nisi quod mediatam libertatem habeat actus. Quod ipsum probatur. Illa est mediata libertas, quæ non nisi haberi potest omissione vel positione alijs, quia

† (V)

uni-

universaliter illud mediata dicitur haberi, quod nonnisi per aliud, & mediante altero habetur, si autem actus imperatus nonnisi mediatam libertatem habeat, non contradicimus oppositis, nam etiam oppositi non negant mediatam libertatem actui.

RESPONDETUR. Quod duplici titulo per nos ponatur libertas in actu imperato. Primo quidem antecedenter, nempe quod illud imperium retractare vel ab illo cessare possit voluntas, aliam autem libertatem ponimus quasi formalem, quæ est ex influxu potentia, à nullo, necessario determinata, ad illum actum ponendum, ex quo secundo colligitur, non tantum mediatam, sed etiam immediatam libertatem, convenire actui.

INSTABIS, ad hoc ut dicatur aliquis actus imperatus liber, non sufficit posse omittere, imperium, sed est necesse defacto illud omisisse, quia imperium eo ipso quod existit, debet habere effectum suum formalem, qui est, voluntatem impedire, ne sit carentia actus imperati.

RESPONDETUR. Negando effectum formalem imperii esse, ponere illud impedimentum; cum enim effectus formalis non aliud sit, nisi unita forma subiecto apto, effectus illius imperii formalis, erit esse imperativum ut quo; & certe si effectus formalis imperii est impedire, ne sit carentia actus imperati, sicut impossibile est etiam Divinitus, ut forma careat effectui suo formali, ita impossibile erit, dari carentiam illius impedimenti, atque adeo dari negationem actus imperati. Sed posito etiam quod illius imperii sit effectus formalis impedire ne sit carentia actus imperati, sufficit quod non impediat, ne possit non esse, seu quod non impediat ipsum posse.

DIFFICULTAS III.

De Influxu actus imperantis in imperatum.

Certum est vi actus imperantis sequi imperatum, sed unde hoc oriatur & ex quali influxu explicandum venit.

EXPLICANT primo. Thomistæ & dicunt, quod actus imperans, impingat imperato modum quendam, ratione cuius, constituitur dependens ab imperante.

IMPUGNAT hanc responsionem Oviedo. Modus iste, est superadditus actui imperato, Ergo supponit substantiam actus imperati, tanquam subiectum, Ergo supponit illam jam productam à suis Causis. *Hæc Impugnatio*

NON SATISFACIT. Quia sicut in principiis Oviedo Creatio est modus superadditus rei creatæ, nec tamen supponit positionem creaturæ, sed illam ponit. Motus item localis, non sup-

ponit mobile quia tale, sed facit, & tamen est quid superadditum mobili. Ita & modus ille, superadditus posset esse actui imperato, non tamen supponens illum in esse; unde dicitur modus ille superadditus non quod adveniat actui imperato in esse imperati jam constituto, sed quia est aliquid non identificatum realiter, ipsi actui *Ceterum*

NON SATISFACIT hæc explicatio, quia de illo modo redit difficultas quid sit ille modus superadditus, & quali influxu infuset, ut dicatur ex vi actus imperantis, fieri imperatus. Rursus si nihil obstat, non sunt multiplicanda entia sine necessitate, quæ autem necessitas illius modi.

EXPLICAT secundo Ripalda apud eundem Oviedo, quod influxus ille, nihil aliud sit, quam fieri imperatum actum, movente imperante. Quod ipsum nihil aliud est, quam poni entitatem imperantis, & entitatem imperati, quæ alias posita non fuisset, nisi movisset imperans, ita ut conditionalis hæc verificetur, quod non esset actus imperatus, si non esset imperans.

IMPUGNAT hanc explicationem Oviedo. Quia procedere actum imperatum, verbi gratia, abstinentia, est aliquid modo absolute existens, si est absolute existens, non potest consistere in eventu, qui non existit, sed existeret; sed ille conditionatus eventus non existit cum defacto jam fiat, Ergo in illo conditionato eventu, non potest consistere influxus actus imperantis in imperatum.

RESPONDETUR. Non esse novum res absolute factas, explicare per aliquid conditionatum, sic in principiis nostris, pro statu jam physico adeoque absolute, efficax gratia explicatur per conditionatum eventum, vel per scientiam conditionatam, & omnes effectus & causalitates, explicantur similiter, dum dicitur: Si hoc ponitur, ponitur effectus, si non ponitur, non ponitur etiam effectus. Christum etiam nos redemisse explicare bene possumus, per hoc, quia nisi ille nos redemisset omnes damnati fuisset. Conceptionem item Immaculatam Beatissimæ Virginis explicamus, per negationem maculæ originalis, quam incurrisset si redempta non fuisset & sic de reliquis. *Nihilominus*

NON SATISFACIT hæc explicatio, quia de hoc ipso queritur, quid sit illud, quod nisi poneretur, actus ille imperatus non fieret, quid est ille influxus, & quo sensu dicitur illum actum imperatum, non futurum, vel enim dicitur non futurum simpliciter nisi influeret imperans, & hoc falsum est, quia idem entitative actus amoris qui imperatur, poterat fieri sine imperio. Quod si dicatur non futurum fuisse vi imperii, de hoc ipso queritur, quid sit, illum esse vi imperii?

Ex-

EXPLICAT 3. Oviedo, & dicit, hunc influxum non aliud esse, quam coexistentiam actus imperantis; potentis in actu primo influere in imperatum, & actus imperati, potentis in actu primo ab imperato dependere, & in negatione dependentiæ imperantis ab imperato, eo quod fieri posset, ut hic actus qui modo est imperatus sit imperans. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT, Tum quia de hoc ipso quæritur, quid sit in actu primo posse influere actum imperatum in imperantem. Tum quia, si nescio quid sit dependentia, nescire possum negationem dependentiæ. Tum quia potest esse entitas utriusque actus & coexistentia, & tamen unus non habere formalitatem imperantis, alter formalitatem imperati, idque cum formalitate influxus, quid ergo est ille influxus? Concedo enim interim actum imperantem & imperatum esse coexistentes, sed quæro, quid est unum ita se habere, ut causet alium. Dices, intervenire illic negationem dependentiæ ab imperato: de hac ipsa quæro, in quo stet hæc dependentia.

DICES cum Oviedo posita hac coexistentia imperantis actus independentis ab imperato, & quolibet alio secluso superaddito, recte intelligitur, unum actum ab alio pendere, quia de ratione influxus, non est entitas superaddita, inter principium influens & effectum.

RESPONDETUR. Non esse in præsentia mentem evincere quod ille influxus sit entitas superaddita, sed quærere, quid sit iste influxus & quomodo perficiatur, quid sit item dependentia, cuius negatio, importatur ab imperante, & similia. *Ita id explicatur:*

ASSERO 1. *Quod actus imperans in imperatum non influat per modum principii physici elicitivi.*

RATIO. Quia ex dictis supra repetitò, unus actus, non habet vim, physice elicivam seu productivam, aliis actus.

ASSERO 2. *Influere non posse actum imperantem in imperatum nisi media cognitione.*

RATIO, quia non esset ullum fundamentum, propter quod diceretur voluntas agere propter imperium, si non cognoscitur imperium, cum non feratur in incognitum. Deinde interrogata voluntas, quare agat actum imperatum, deberet respondere, quia volui satisfacere imperio, quod non posset respondere, si non noscitur imperium. Deinde vel mortuo modo imperium illud concurrat ad actum imperatum vel vitali. Si vitali modo, cum non concurrat effectivè ut probatum concurrere debet nonnisi prout præsentatum per intellectum, neq; enim superest alius modus vitalis concurrendi. Si autem concurrat nonnisi mortuo modo: Ergo poterit voluntas alium modum habere sui motus,

quam objecti propositionem, quæ fiat à cognitione; consequenter ferri potest in incognitum.

DICES. Habitus concurrat cum voluntate & species v.g. cum intellectu, neutrum ut cognitum: Ergo & imperium poterit ita concurrere.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia hoc utrumque concurrat ex communi suppositione per modum principii effectivi, aut completivi, reducibilis ad causam formalem, ita ut formalitates suas ipse actus sufficienter fortiri possit, à sola potentia, habituque & speciebus. Jam autem actus imperans, non concurrat effectivè ad imperatum, formalitatemque imperati non apparet, quomodo à voluntate sola fortiri possit, si imperium non est præcognitum. Unde ulterius dici potest, posito quod species non cognoscatur, ponaturque ab intellectu intellectio, non extrahitur à modo debito sibi operandi potentia intellectiva: si autem voluntas eliceret actum imperatum non præcognoscendo imperium, extraheretur ultra modum agendi suum, cum sit determinata, ut feratur nonnisi in cognitum, adeoque in imperium cognitum. Denique quia nulla est ratio pro antecedenti, militat autem pro consequenti, actus enim imperatus est relativus ad imperantem, hinc si elicitur à voluntate actus imperatus, elicitur tanquam relativus ad imperantem, relativus autem ad imperantem à voluntate elici non potest, quia cum non proponatur voluntati ille actus imperans, quomodo ex præcognitione quam semper voluntas præsupponit, relativum illum actum imperatum, elicere poterit.

ASSERO 3. *Influxum actus imperantis in imperatum hunc esse, elicit imperium voluntas, illud elicited imperium præsentat intellectus voluntati cum sua bonitate, hæc bonitas movet voluntatem ad faciendum id quod fieri illa voluntas vult, quasi dicendo: velis hoc aliud, i.e. actum imperatum, siquidem hoc volui, imperando, non ergo mihi ipsi debeo esse contraria, neque dicere possum, quod nolum, cum voluerim jam, velle. Quia posita representatione actus imperantis, iterato representatur & motivum imperii, à quo si non resiliat voluntas, sequitur actus imperatus. Ubi ulterius vides, quando imperatus non imperatur, sed imperat, convenient illi omnia, quæ immediatè de imperante dicta sunt.*

Hæc explicatio melius probari non potest, nisi rejectione aliarum explicationum. Deinde imperium à motivo nullo alio differt nisi sola intimatione ut ponatur actus, qui appetitur ab imperio. Ergo si ratio movendi debita motivis, rectè salvatur per dictam propositionem honestatis, rectè etiam imperium explicabitur, per intimationis propositionem; Denique hic

† (V) 2 modus

modus explicandi influxum imperantis actus, in actum imperatum convenit omni, soli, & semper imperio.

QVÆSTIO III.

De Libertate Voluntatis.

DE libertate voluntatis nihil hic agendum specialiter occurrit, quod non sit tractatum in aliis materiis; ut in materia de Deo, ubi de prædeterminatione. In materia de Actibus humanis, ubi de eorum proprietate quæ est libertas. Illuc remitto Lectorem: titulus tamen positus est methodi causa.

DISPUTATIO VII.

De Habitibus & Speciebus.

DEfinitivè Habitus ut vult Gabriel in 3. dist. 23. q. 1. est qualitas difficilè mobilis, ex actu vel actibus producta, ad similitudinemque actuum productionem inclinativa. Dividi autem habitus possunt in naturales & supernaturales, & utriq; in habitus intellectus & voluntatis &c. Ea quæ dici deberent de habitu supernaturali, peti debent ex materia de supernaturalitate: hic autem in communi de Habitibus discurretur. Connectitur autem tractatus de Habitibus & Speciebus cum tractatione de intellectu & voluntate, quia sicut voluntas & intellectus sunt principia intima agendi provisa animæ, ita habitus & species, sunt principia agendi ut ita dicam quæ sita.

QUÆSTIO I.

De Subiecto Habituum.

Sicut cognitum prius est volito, sic & de habitibus intellectus prior debet esse tractatio præ tractatione de habitibus voluntatis. Lugo de Incarn. d. 21. sect. 1. Ariaga hic Hurtadus & Ovied. negant dari habitus in intellectu, qui sunt aliquid aliud præter species objectorum intensas perfectiores, vel ut alii loquuntur magis ordinatas & radicas.

DIFFICULTAS I.

An dentur Habitus in intellectu?

DICENDUM est. Præter species intensas ordinatas & radicas, dantur habitus in intellectu, qui sunt qualitas superaddita. Est conclusio utriusq; Suarez, communisq; apud alios.

PROBARI posset ex Recent. Suar. Perseverantibus iisdem speciebus, potest accrescere facilitas. Demus enim quod quis non acquirat

novas species, & nihilominus iteret eandem conclusionem, acquireret facilitatem circa illam, specierumque dispositio in hoc solum consistet, ut minus obliquè, sed magis directè, objectum repræsentent.

RESPONDERI posset quod manentibus iisdem in entitate speciebus, sed sola mutatione quoad ordinem, radicationem intensionemq; posita, acquiratur facilitas, negabiturque illam dispositionem & combinationem, non plus facere, quam quod directè repræsentent objectum, sed accrescit illarum intensio, ex qua oritur facilitas.

PROBAT 2. Idem. Intellectus proposito medio dubio & inevidenti, manet dubius & indeterminatus, quam indeterminatorem, non tollet species, semper enim repræsentant objectum eodem modo, & indeterminatio eadem est, positis illis speciebus, & post illas.

RESPONDERI posset. Quod eodem quidem modo quoad substantiam repræsentetur objectum semper per illas species, sed non eodem modo quoad modum proponendi: Cujus alias habetur ratione majoris intensionis, radicationis, coordinationis, &c. *Hinc aliter*

PROBATUR 3. Conclusio. Diversa est difficultas, quam tollere debent species ordinatæ & intensæ, & diversa, quæ se tenet ex parte ipsius potentie intellectivæ. Ergo si nihil obsit, debent dari diversa principia facilitativa, & amotiva illarum difficultatum. Sed hæc facilitas quæ se tenet ex parte potentie intellectivæ, non alia erit nisi habitus: Ergo dabuntur intellectuales habitus. Ant. prob. Diversa est difficultas quam sentit Cytharædus, ut imprimat sibi species cantus, quem in cythara exprimere vult, & diversa est difficultas, quam sentit in ipsis digitis movendis. Ergo etiam difficultas erit diversa, quam sentit intellectus in modo movendi se ad suos actus, à difficultate, quæ est habendi species intensas & ordinatas, eorum, quibus illo modo assentiri deberet, non enim minus